

prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani (jud: I.Rabei)

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: S.Procopciuc, N.Chircu, Gh.Liulica)

Î N C H E I E R E

19 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Cușnir Iacov,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cușnir Iacov,
persoană interesată Primăria satului Malinovscoe, raionul Râșcani, Consiliul
raional Râșcani cu privire la constatarea faptului juridic de posesiune cu drept de
proprietate a bunurilor confiscate,

împotriva deciziei din 03 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 12 iulie 2019, Cușnir Iacov a depus cerere de chemare în judecată cu
privire la constatarea faptului posesiunii bunurilor confiscate.

În motivarea acțiunii petiționarul Cușnir Iacov a indicat că în anul XXXXX, a
decedat străbunica sa, Iancovscaia Evghenia Tarasovna, născută la XXXXX.

A susținut că se află în relații de rudenie cu Iancovscaia Evghenia, rudenia lor
fiind confirmată prin următoarele acte juridice: hotărârea Judecătoriai Rîșcani din
26.07.2016 prin care este constatat raportul de rudenie între Iancovscaia Evghenia
născută la XXXXX și Cușnir Iacov născut în anul XXXXX, și certificatul de
confirmare a statutului său de moștenitor a bunurilor defunctei Iancovscaia
Evghenia.

A menționat că potrivit certificatului de reabilitare nr.21-265/12 144 din
28.01.2016 eliberat de Procuratura Generală a RM, Iancovscaia Evghenia născută
la XXXXX și Iancovschii Vasile născut în anul XXXXX, la 06 iulie 1949, din
motive politice, au fost reperași și deportați ilegal în colonie specială în regiunea
Curgan, Rusia.

În rezultatul deportării, le-au fost confiscate bunurile care le aparțineau cu
drept de proprietate, din satul XXXXX (actualmente s.XXXXX).

Petiționarul a remarcat faptul că dovada de proprietate a bunurilor confiscate a
soților Iancovschii se confirmă prin următoarele acte juridice: extrasul din cartea
de gospodărie din satul XXXXX din anul 1948 și depozițiile martorilor Straticiu
Dumitru născut în anul XXXXX, Straticiu Vera născută în anul 1936, locuitorii
satului XXXXX.

De asemenea, constatarea faptului de posesiune, folosință și dispoziție a bunurilor care aparțineau soților Iancovschii cu drept de proprietate îi sunt necesare pentru a primi certificatul moștenire a masei succesoriale rămasă după decesul străbunicii sale Iancovscaia Evghenia născută la XXXXX și decedată la XXXXX și adresarea pentru dobândirea valorii bunurilor confiscate la comisia specială.

În scopul confirmării faptului sus-numit s-a adresat în diferite instituții de Stat: arhiva raionul Rîșcani, arhiva națională a RM, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informație și Securitate, însă nici o instituție de stat nu i-a oferit o informație detaliată la subiectul care îl interesează.

Astfel, pe cale extrajudiciară, nu a putut stabili faptul posesiunii, folosinței și dispoziției asupra bunurilor care aparțineau cu drept de proprietate străbunicii sale Iancovscaia Evghenia și soțului Iancovschii Vasile.

A solicitat petiționarul Cușnir Iacov constatarea faptului posesiunii, folosinței și dispoziției bunurilor indicate în anexa nr. 8, care aparțineau cu drept de proprietate soților Iancovscaia Evghenia născută la XXXXX și Iancovschii Vasile anul nașterii XXXXX.

Prin încheierea din 17 iulie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani s-a atras în proces Primăria satului Malinovscoe, raionul Rîșcani.

Prin încheierea din 03 februarie 2020 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani s-a atras în proces Consiliul raionului Rîșcani.

Prin hotărârea din 12 iunie 2020 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani cererea lui Cușnir Iacov s-a admis parțial. S-a constatat faptul posesiunii averii confiscate, aflate în proprietatea familiei Iancovscaia Evghenia născută la XXXXX, decedată la XXXXX și Iancovschii Vasilii, decedat la XXXXX la vârsta de 81 de ani în rezultatul represiunilor politice din anul 1949, în următoarea componență: Casa - construită în anul 1880; Sarai - construit în 1880; Sarai pentru vite - construit în 1936, mărimea 6x4x2,2, temelia din piatră but, pereți din lampaci, acoperit cu stuf; Pământ în total - 4 ha; Legumărie - 0,06 ha; Fînețe – 0,24 ha; Pășuni – 0,80 ha; Viță de vie – 0,16 ha; Boronă din lemn cu colt de fier; Plug din fier; Căruță din fier pentru un cal; Moară cu motor; Vacă; Vițel până la 6 luni; Doi porci.

Prin decizia din 03 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Cușnir Iacov, s-a casat integral hotărârea din 12 iunie 2020 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani și s-a dispus scoaterea cererii de pe rol.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că cererea petiționarului Cușnir Iacov privind constatarea faptului care are valoare juridică este legată de soluționarea unui litigiu de drept, aceasta confirmând că hotărârea judecătorească este necesară pentru prezentarea Consiliului raional Rîșcani în vederea recuperării valorii averii confiscate în urma represiunilor politice, în consecință aceasta nu poate fi examinată în procedură specială.

Este de notat că asemenea cerere nici nu se constată în procedură specială, dat fiind că în procedură specială nu se constată faptul cu valoare juridică ce bunuri s-au aflat în proprietatea persoanelor supuse represiunilor politice și confiscate în rezultatul acestora acțiuni, or, aceasta în esență ține de competența instanței de drept comun odată cu examinarea cererii de încasare a valorii bunurilor confiscate.

Conform art. 280 al. (3) Cod de procedură civilă, dacă, la depunerea cererii sau la examinarea cauzei în procedură specială, se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești, instanța restituie cererea sau o scoate de pe

rol printr-o încheiere și explică petiționarului și persoanelor interesate dreptul lor de a soluționa litigiul în procedură de acțiune civilă la instanța competentă.

Prin urmare, în speță s-a constatat existența unui litigiu de drept, care urmează a fi examinat în procedură contencioasă și nu în procedură specială.

Un alt temei de scoatere de pe rol a cererii depuse de Cușnir Iacov este faptul că dânsul n-a respectat calea prealabilă de soluționare a pricinii pe cale extrajudiciară.

Potrivit art. 267 al. 1 lit. (a) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară.

Potrivit art. 12¹ Legea nr. 1225/ /08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, cererile de restituire a bunurilor sau de recuperare a valorii acestora prin achitarea de compensații sînt examinate de comisiile speciale create de autoritățile administrației publice locale a raioanelor, municipiilor Chișinău și Bălți, unității teritoriale autonome Găgăuzia, în al căror teritoriu persoanele reabilite au domiciliat la momentul reprimării. Cererea de restituire a bunurilor confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie ori de recuperare a valorii acestora se înaintează în decurs de 3 ani de la data înștiințării persoanei supuse represiunilor despre reabilitarea acesteia și se examinează în termen de pînă la 6 luni din ziua depunerii. Decizia comisiei privind restituirea bunurilor, recuperarea valorii acestora sau achitarea compensațiilor poate fi contestată în instanța judecătorească. Litigiile ce țin de restituirea bunurilor, apărute între persoanele reabilite sau moștenitorii acestora, pe de o parte, și persoanele juridice cu orice formă de proprietate sau persoane fizice, pe de altă parte, se soluționează pe cale judiciară.

Prin urmare, persoanele supuse represiunilor politice sau moștenitorii acestora urmează să se adreseze cu cerere la comisiile speciale create de autoritățile administrației publice locale a raioanelor pentru achitarea compensațiilor, iar în caz de dezacord cu hotărârea emisă de comisie, să formuleze acțiune în instanța de judecată.

Or, în sensul art. 282 alin.1 lit.b) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească constată faptul cu valoare juridică doar în cazul în care petiționarul demonstrează că a făcut tot posibilul pentru dobândirea documentelor a căror constatare a solicitat dar nu a reușit.

Prin urmare, acesta nu a respectat și procedura prealabilă prevăzută de lege pentru soluționarea pricinii pe cale extrajudiciară, din care motiv cererea sa urmează a fi scoasă de pe rol.

La 15 ianuarie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Cușnir Iacov a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că, soluția instanței de apel în sensul adoptat rezultată din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios și circumstanțele probatorii ale dosarului.

Mai mult ca atît, recurentul Cușnir Iacov a indicat și prevederile art.6 CEDO, dreptul la un proces echitabil.

Conform art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de declarare a recursului instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei din 03 noiembrie 2020 la data de 4 decembrie 2020 (f.d.173) și recepționată de recurentul Cușnir Iacov la 15 decembrie 2020, conform avizului de recepție (f.d.175). Prin urmare, cererea de recurs declarată la 15 ianuarie 2021, se consideră depusă în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin notificarea din 26 ianuarie 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimațiilor copia recursului și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu art.432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurent nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și

procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt. Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Cușnir Iacov.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de Cușnir Iacov împotriva deciziei din 03 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru